

» Obrněný automobil Charron během zkoušek

Poprvé vjel tank na válečná pole během první světové války a začal tím psát novou kapitolu vojenské historie. Stačilo nemnoho let a stala se z něj nepostradatelná zbraň, která rozhodovala o osudu národů i velmocí. O roli tanků v letech 1914–1918 hovoří historik Vojenského historického ústavu Praha a odborník na těžkou pozemní techniku **PhDr. Ivo Pejčoch, Ph.D.**

TANK BY VZNIKL i bez světové války

ANDREJ HALADA, foto MARTIN DUBÁNEK a archiv IVO PEJČOCHA

Objevuje se myšlenka na opevněný pohyblivý vůz už před první světovou válkou?

Jako dávný předchůdce tankového vojska bývá označována rytířská jízda, ovšem o skutečných obrněných vozidlech lze hovořit až v souvislosti s vynálezy parního a spalovacího motoru, respektive elektromotoru, které představovaly nezbytný technický základ nového druhu zbraně. Pokusy využít podvozek motorového vozidla k postavení obrněného stroje nesoucího namontovanou výzbroj se datují již do samotného počátku 20. století. V rozporu s všeobecně zažitou představou náhlého vzniku tanku v polovině první světové války se jeho předchůdci objevovali již před vypuknutím tohoto konfliktu. Cesta ke skutečnému tanku ale nebyla přímočará, ve světě se experimentovalo s nejrůznějšími druhy podvozků i pohonů a první pokusné stroje připomínaly tank jen máločím.

Jedním z prvních obrněných strojů se stal pancéřový vlak Fowler, určený však nikoliv k pohybu na železnici, ale po cestách. Obrněná lokomotiva na mohutných žebrovaných kolech za sebou táhla několik ocelových vagónů,

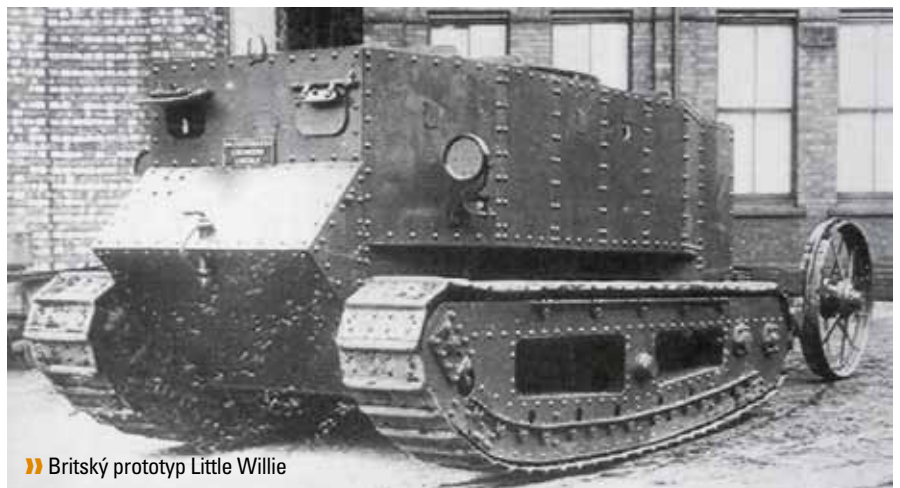
v nichž se mohly vzdáleným koloniálním posádkám přepravovat zásoby nebo jejich pomocí převážet i pěchotu. Britové těchto souprav nechali postavit menší množství a některé z nich byly nasazeny již v průběhu búrské války na jihu afrického kontinentu.

V následujících letech se objevovaly některé až bizarní konstrukce, připomínající kdysi populární film *Báječní muži na létajících strojích*. Jedním z nejpodivnějších byl francouzský stroj

Boirault, převalující se pomalu na systému spojených rámců, nahrazujících pásy. Podobné experimentální stroje však ještě nebyly způsobilé pro zařazení k pravidelným jednotkám, jejich technické nedostatky je příliš omezovaly.

Ovlivnil vývoj tanků také rozvoj automobilů, které se už před rokem 1914 staly součástí světa techniky?

Ano, od začátku 20. století se úspěšně rozvíjel i další druh pancéřové techniky, obrněné automobily. Jejich základem se staly tehdy produkované osobní či nákladní vozy, které konstruktéři v tu menší, tu větší míře opatřili pancéřováním a osadili »

» Britský prototyp Little Willie